

Апробацією дослідження стали складені каталоги й картотеки галицьких кирилических збірань, впроваджених у практику діяльності бібліотеки. Отримані дисертанткою результати уможливили кількісне та якісне відтворення галицьких колекцій кирилиці.

За принципом повноти друкарської продукції найвагомішими в Галичині визначено колекції А.Петрушкевича та Національного музею.

О.Колосовська залучає до наукового обігу невідомі й маловідомі кирилическі стародруки (понад 90 книжок).

Дисертація, в якій опрацьовано всі найвагоміші колекції та збірки, що виникли в Галичині у досліджуваній період, заповнює прогалину в історіографічному висвітленні питання вивчення стародруків. Залучений до наукового обігу матеріал у систематизованому викладі є важливим джерелом для культурологічних досліджень в Україні.

Анатолій Чекмарьов,
к. екон. наук,
учений секретар
Спеціалізованої
вченої ради НБУВ

До Всеукраїнського дня бібліотек

З нагоди цього свята в Чернігівському державному педагогічному університеті ім.Т.Шевченка вперше за багато років вузівська бібліотека влаштувала виставку раритетів з фонду рідкісної книги.

На ній були представлені унікальні друковані пам'ятки духовної культури XVIII – поч. XX ст. Понад 430 прим. книг з історії, філософії, педагогіки та психології, фізики й математики, хімії та біології, географії, етики, релігієзнавства, етнографії зайняли чільне місце в експозиції. Серед них – багатотомники «История человечества» Гельмольта і «Живописная Россия» (один з томів присвячено опису Чернігівської губ.); «Картины церковной жизни Черниговской епархии. Из IX-вековой истории» (1911), факсимільні видання «Остромирово Евангелие» та «Изборник Святослава 1073 года», дореволюційні видання Ф.Ніцше, І.Канта, Г.Ф.В.Гегеля, В.Вундта, В.Вільденбанда. Відділ психолого-педагогічної літератури виділявся великою кількістю наукових праць відомих дослідників Л.Виготського,

К.Ушинського, В.Вахтерова, М.Монтесорі, Д.Д'юї, У.Джеймса та багатьох ін. Окрасою виставки стало повне видання Енциклопедического словаря Брокгауза и Ефрона 1901 р.

Ці безцінні скарби збиралися протягом десятиліть. Велику допомогу в поповненні фонду рідкісної книги надали свого часу бібліотека Московського державного університету ім.М.В.Ломоносова, історичні бібліотеки Москви та Києва, Педагогічна ім.К.Ушинського. Чернігівський обласний історичний архів передав літературу з природничих наук. Фонд збагачувався і за рахунок пожертв. Так, університетська бібліотека успадкувала приватні зібрання доцентів Чернігівського педінституту І.П.Львова та В.М.Петрова, окремих громадян, які в роки війни зберігали книги, а потім повернули їх бібліотеці. Серед них – література з книжкових фондів Чернігівської учительської семінарії: «Лекции по педагогической психологии» І.Григоревського, «Введение в изучение ребенка» Друммонда та ін. Наявність книг з бібліотеки саме цього навчального закладу доводить, що історія нашого університету набагато довша, ніж вважалося дотепер. Частина книжкового фонду було придбано в букіністичних магазинах та в приватних осіб.

Відвідувачі виставки високо оцінили просвітницьку роботу бібліотеки.

Проведення такої культурної акції є добрим підґрунтям для активізації навчально-виховного процесу у вузі, для творчої і наукової роботи викладачів, аспірантів, студентів.

О.Казновецька,
бібліограф
бібліотеки ЧДПУ ім.Т.Шевченка

Проблеми комплектування фондів бібліотек у сучасних умовах

Під такою назвою 27 травня 1998 р. в Центральній науковій бібліотеці Харківського університету відбувся семінар. Заступник директора ЦНБ з наукової роботи І.О.Гуменюк охарактеризувала сучасний етап розвитку бібліотек як надзвичайно важкий.

Завідувача науково-методичним відділом Н.М.Кучерява, аналізуючи формування фондів

вузівських бібліотек м.Харкова, відзначила різке зниження кількості нових надходжень, відсутність бюджетної передплати, повсюдне застаріння навчальної літератури.

Оптимістичнішими були виступи завідувачами ЦНБ А.О.Чуніховської та В.В.Донець, котрі на прикладі бібліотеки показали можливості пошуку нових форм діяльності: створення проєктів і одержання грантів від міжнародних благодійних фондів; пошук спонсорів; прямі контакти з видавництвами, та з посередницькими фірмами; одержання повнотекстових БД у Internet та ін.

Бібліотечні працівники подякували кафедрам університету, що безкоштовно передають у ЦНБ видання викладачів вузу та вчених.

Як відомо, чимало зусиль бібліотек щодо комплектування розбиваються об бюрократичні перепони з боку митних служб. Одержуючи в дар літературу з дальнього й ближнього зарубіжжя, книгозбірні мусять оплачувати не тільки митні послуги, а й за термін зберігання присланих бандеролей. Не оплачена вчасно благодійна допомога – уже за державний рахунок – відправляється назад доброчинникам. Проблеми з митницею існують і при міжнародному книгообміні.

Цікавою і пізнавальною для присутніх була розповідь завсектором ЦНБ Н.О.Тижненко, єдиної від бібліотек України учасниці Лейпцизького книжкового ярмарку в березні 1998 р.

Книжкові ярмарки є новою для українських бібліотек формою їх взаємодії з видавництвами. Безпосередні контакти вельми корисні для обох сторін: бібліотека може налагодити прямі контакти з книговидавцями, одержуючи літературу безпосередньо від них (без торгових «накручувань»), а видавець в особі бібліотеки одержує не тільки найширший вихід на будь-які читачькі категорії, а й весь комплекс книжкової реклами. Прикладом цього є досвід взаємодії ЦНБ ХДУ з видавничою групою «РА» та фірмою «Каравела», організатором і упорядником щорічних міжнародних книжкових ярмарків, котрі ось уже шосте проводяться в Харкові.

Взаємний інтерес видавництва й ЦНБ став основою спонсорської діяльності «Каравели»: з 1996 р. бібліотека одержала в дар 880 прим. навчально-методичної і художньої літератури. Тому почесним гостем семінару став завідувач служби маркетингу видавничої групи «РА-Каравела» М.Є.Топоринський.

Ірина Гуменюк,
заступник директора ЦНБ ХДУ
з наукової роботи